

M E M O R I E. ix

zen, wanneer wij namelijk 's Lands welzijn voor onherstelbaar verloren houden, of dat wij met eenen vernieuwden ijver alle pogingen aanwenden tot herstel des ouden voorspoeds, wanneer wij, namelijk, eene gegronde hoop kunnen voeden, dat zulks met vrucht kan geschieden.

En wie zoude hieraan kunnen twifelen, die maar eenige kennis draagt van de menigvuldige hulpbronnen, welke deze Staat in zijne wijduitgestrekte buitenlandfche bezittingen heeft. — Wie, die de pogingen kent tot herstel van 's Lands welvaart, waardoor het tegenwoordig Opperbestuur zoo roemrijk uitmunt; — wie, die zich herinnert de toezeggingen, welke het Hoofd van dit Opperbestuur, nog kort geleden, bij het aanvaarden zijner hooge waardigheid, aan de Natie gegeven heeft.

Om de vereischte middelen te vinden, waardoor een eertijds bloeiend land, uit zijnen vervallen toestand mogt te redden zijn, behoeft men slechts naar te gaan, door welke middelen het zelve eertijds zijne grootheid heeft verkregen.

Daar het nu over bekend is, dat het Bataafsch Gemeenebest door koophandel, zeevaart en kolonien is groot en rijk geworden, en door spaarzaamheid en nijverheid zijne schatten heeft weten te vermeerderen en te behouden, zoo is het ook natuurlijk,

BEKNOPT BERIGT
NOPENS DE
VOLKPLANTING
DE
KAAP DE GOEDE HOOP

BEKNOPT BERIGT
NOPENS DE
VOLKPLANTING
DE
KAAP DE GOEDE HOOP;

Bevattende Aanmerkingen en Wederleggingen van
sommige gewigtige verkeerde informatiën, prin-
cipen, fustenuen en handelingen van de ge-
wezene gedispicieerde

COMMISSARISSEN-GENERAAL

Mr. S. C. NEDERBURGH en Mr. J. A. DE MIST,

Als mede van de Kaapsche Regering en den
gewezen Fiscaal

VAN RIJNEVELD:

Achter welke gevoegd is een beknopte Schets
van den staat van voorspoed, waarvoor deze
Volkplanting vatbaar is;

DOOR

B. F. VON BOUCHENROEDER,
oud MAJOR IN HOLLANDSCHEN DIENST.

Gedrukt voor Rekening van den Auteur,
uitgegeven
Te AMSTERDAM door MORTIER COVENS EN ZOON;
in den Haag door den Auteur in Commissie,

*MEMORIE van F. VON BOU-
CHENRÖDER, Major ten dien-
ste van het Bataafsch Gemeenebest,*

Aan

*Hun Hoog Mogende, vertegenwóór-
digende het Bataafsch Gemeene-
best.*

Is het de plicht van ieder Ingezeten , zich te allen tij-
de de belangens des Lands aan te trekken , en het zel-
ve , waar hij kan , van nut en dienst te zijn , zoo
moet deze plicht zoo veel te dringender worden in
een' tijd van dadelijken tegenspoed , of wanneer hij ,
door de gevolgen van algemeene ongelukkige gebeur-
tenisfen , deszelfs luister verdonkert , de bronnen des
publieken welzijns gestopt , de openlijke geldmidde-
len uitgeput , en de staatsbehoeften daarentegen mer-
kelijk vermeerderd ziet ; in zulke tijden ziet de wel-
denkende Ingezeten 's Lands onheilen niet slechts
met treurige oogen aan , maar hij gevoelt zich aan-

viii M E M O R I E.

gevuurd tot herstel van 's Lands luister en welvaart, zoo veel in zijn vermogen is, toe te brengen.

Dat wij hier te lande zulke tijden van tegenspoed reeds sedert vele jaren hebben beleefd, en nog steeds de gevolgen er van ondervinden, zal niemand ontkennen, en dat derhalve ieder Ingezeten in zulk een tijdstip het publieke welzijn met eenen verdubbelden ijver behoort te behartigen, zal geen bewijs behoeven.

Wanneer wij in de eerste plaats de oorzaken dezer menigvuldige tegenspoeden nasporen, zoo vinden wij dezelve hoofdzakelijk in de door de groote gebeurtenissen des tijds ontstokene en onderhoudene oorlogen, en voorts in den naijver van andere Natiën, voornamelijk der Engelsche, die, terwijl deze oorlogen de Bataafsche Natie belemmerden om de wegen in te slaan, waardoor dezelve welker tot haren ouden trap van rijkdom en Staatkundigen luister is opgeklommen, intusschen op hun beurt deze wegen beproefd, de Hollandsche nijverheid er uitgedrongen, en aldus hunne grootheid op de puinhoo- pen van den handel en welvaart van dit Land gevestigd hebben.

Deze bespiegelingen kunnen op tweederleij zeer verschillende wijzen werken: want, het kan natuurlijk aanleiding geven, of, om allen moed te verliezen,

V O O R B E R I G T.

De Schrijver van dit Beknopt Berigt heeft gemeend aan het Publiek kennis te moeten geven, dat het zelve, wat betreft zijn wezenlijken inhoud, reeds in het jaar 1805 is opgesteld, en in het begin van dit jaar aan het Opperbestuur is ingediend, met kennisgeving dat het zelve gedrukt, en vervolgens aan het Publiek zoude bekend gemaakt worden. Het eerste is reeds sedert eenigen tijd geschied; dan, dewijl de Schrijver nog een tweede Werk heeft willen doen drukken, bevattende de bijzonderheden van zijne gedane Reize in de Binnenlanden van Zuid-Afrika, in den jare 1803, zoo heeft hij de publieke uitgave van zijn Beknopt Berigt zoo lange opgeschort, om beide stukken te gelijk te kunnen uitgeven.

Naardien nu sedert dien tijd, de zoo gewigtige als onaangename tijding is ingekomen, dat de Volkplanting de Kaap de Gode Hoop, door de Engelschen wederom is vermeesterd geworden, zoo houdt zich de Schrijver verplicht, het deelnemend Publiek te informeren, dat het nieuwe Werk, het welk bij Inteekening zal worden uitgegeven, en waarvan hier achter eene Schets met de Condiitiën van Inteekening gevonden wordt, geen voortgang zoude kunnen hebben, zoo niet bij den aanstaanden Vrede (gelijk hij vertrouwt) deze Volkplanting wederom aan dezen Staat, als den wettigen Souverain, terug gegeven wordt. Weshalve hij dan ook het deelnemend Publiek verzoekt, door hunne Inteekening hem in staat te blijven stellen, om dit belangrijk Werk terstond te kunnen beginnen, en voor den druk gereed te maken, zoodra de heuggelijke tijding van den aanstaanden Vrede, en de teruggave dezer Volkplanting zullen bekend zijn.

DE SCHRIJVER.

ME-

om thans genezing der geledene rampen, hoofdzakelijk in deze middelen te zoeken, indien zich daartoe genoegzame gelegenheid aanbiedt. — Dan, wie zal aan het dadelijk bestaan dezer gelegenheid twifelen, die met den staat onzer buitenlandsche bezittingen bekend is, zoo wel als met de verbeteringen der cultuur, des handels, der openlijke inkomsten en der domeinen, waarvoor dezelve vatbaar zijn.

Dat er welker in het besturen der Kolonien vele gebreken hebben plaats gehad, welke grootendeels nog bestaan, dit is niet te ontkennen, en behoeft geen bewijs, naardien het Staatsbestuur reeds voor eenige jaren deze gebreken heeft erkend, en betere inrigtingen, zoo ten opzichte van het Bestuur der Kolonien, als van derzelver bevolking, cultuur, industrie en handel heeft daargesteld, en gezocht aldaar in werking te brengen.

Inmiddels hebben de gebrekkige inrigtingen, de willekeurige en niet zelden ten hoogsten onregtvaardige handelingen van sommige koloniale Regeringen, de verontwaardiging, zoo wel van inlandschen als van vreemden verwekt, en men vindt niet zelden in openlijke geschriften wegens deze gebreken den grootsten blaam aan de Bataafsche Natie en deszelfs Opperbestuur aangewreven, hoezeer dan ook beiden daaraan mogen onschuldig zijn, naardien doch,
noch

noch de Natie over het algemeen zich onverschillig heeft getoond, om tot het bevorderen eener meerdere welvaart mede te werken, noch deszelfs Opperbestuur verzuimd heeft pogingen te doen om de gebreken te verhelpen en betere inrigtingen daar te stellen, waardoor de welvaart, zoo des Moederlands, als der Kolonien zoude kunnen bevorderd worden, zoo dikwijls het maar onderrigt is geweest, waarin deze gebreken bestonden, en welke verbeteringen zouden kunnen en behooren gemaakt te worden.

Hieruit volgt dan van zelve dat alle berisping over verkeerde handelingen, welke tot hier toe in de Kolonien hebben plaats gehad, op zoodanige der aldaar aangestelde Ambtenaren moeten nederkomen, welke zich daaraan hebben schuldig gemaakt, of het Opperbestuur door verkeerde informatien hebben misleid, en veroorzaakt dat de noodige verbeteringen niet dan gebrekkig zijn daargesteld geworden.

Is het derhalve laakbaar, dat hooge Ambtenaren, welke de ware gesteldheid van zaken in de Kolonien te kennen, verplicht waren, en daartoe alle middelen hadden, echter uit eigenbelang, baatzucht, of uit andere redenen hebben verzuimd, om het Opperbestuur de waarheid te leeren kennen, zoo moeten voorwaar zulke Ambtenaren nog oneindig strafbaarder zijn, welke de heilzame verbeteringen, door het

Op-

Opperbestuur federt eenige jaren aanbevolen, opzettelijk tegenhouden of vertragen, en aldus de bevelen van den Souverain niet naarkomen, ja veelal regtfreeks tegenwerken, of ten minste door nieuwe misleidingen en verkeerde informatien aanleiding geven, dat dezelve niet dadelijk en behoorlijk in werking gebragt worden.

Indien men nu uit dit oogpunt de gesteldheid van zaken in de *Kaap*-Kolonie beschouwt, zoo mag men wel zeggen, dat aldaar de vrijheid, de eer, de eigendommen, ja zelfs het leven der Ingezetenen aan willekeur blootgesteld zijn, ja, in één woord, dat aldaar de heiligste grondwetten der zamenleving dagelijks gekrenkt en geschonden worden. Men zegt, en het Lid uit den Raad van Politie, VAN POLANEN, heeft het aan den Ondergeteekenden zelve verhaald, dat Gouverneur en Raden van Politie het regt zouden hebben, ieder Inwoner der Kolonie, die hen niet behaagde, naar goetvinden uit dezelve te verzenden met het eerste schip het beste, waarheen zulks ook gedestineerd mogt zijn, het zij naar de Oost- of West-Indiën, naar Amerika of naar Europa.

Het bloote denkbeeld eener zulke koloniale Regeering is toereikend om ieder een te doen schrikken en ijzen; en hoezeer de Ondergeteekende eerbiedig twijfelt, dat door het Opperbestuur van het Bataafsch Ge-

Gemeenebest ('t welk zich in alle tijden heeft doen kenmerken door wijsheid, regtvaardigheid, en door een zacht en vaderlijk bestuur) zulke regten aan eene koloniale Regering zouden verleend zijn, welke, gelijk het de ondervinding leert, het Hoogstgemelde Bestuur zelve zich nimmer heeft willen aanmatigen, zoo heeft nogtans de Kaapsche Regering, met approbatie van den gewezenen gedispicieerden Commisfaris-Generaal DE MIST, tot zulke eene daad van willekeurig gezag werkelijk durven overgaan, en daardoor de eer des Bataaffchen Gouvernements, ja' de geheele Natie voor de oogen aller befchaafde Volken te bezwalken.

Het is derhalve ook niet te verwonderen, dat de nog onnoozele Kaapsche Kolonisten twijfelachtig zijn, of de koloniale Regering aldaar, dan wel het Opperbestuur der Republiek hier te lande, hun Heer en Meeſter zij, wanneer zij, namelijk, aan den eenen kant door befluiten van het Staatsbestuur der Republiek iets zien gebieden, en dezelfde zaak door Publicatien der koloniale Regering aldaar, of ondergeschikte Ambtenaren regtftreeks beletten of te niet hooren doen.

Dat nu zulke bijkans ongeloofelijke handelingen van de nadeeligſte gevolgen voor de welvaart der Kolonien en des Moederlands moeten zijn, daaraan zal niemand twijfelen. Het vertrouwen, de achting
en

en liefde der Kolonisten voor hun Moederland worden daardoor niet alleen verminderd, maar geheel uitgedoofd, en de Ingezetenen van het Moederland zelve zouden noodzakelijk moeten schroomachtig worden, om in het vervolg een behoorlijk vertrouwen op de besluiten des Opperbestuurs te stellen, voor zoo verre die zulke Volkplantingen betreffen, vooral in financieele speculaties, indien zij niet verzekerd waren, dat dergelijke handelingen der koloniale Regeringen door hetzelfde afgekeurd, en daartegen voor het toekomende op een behoorlijke wijze voorzien zoude worden.

Het is derhalve ook de plicht van ieder weldenkend Ingezetene, om al zulke misbruiken en wangedragingen, waardoor 's Lands welvaart en de eer des Bataaffchen Gouvernements, en der geheele Natie benadeeld worden, voor zoo verre die ter zijner kennis komen, en hij dezelve, door authentieke bewijzen gestaafd, kan betoogen, onder het oog des Opperbestuurs te brengen.

En juist is dit het geval, waarin de Ondergeteekende zich bevindt, als in staat zijnde, om de verkeerde informatien, sustenuen en handelingen te kunnen betoogen, welke, ten opzigt van de Kolonie de *Kaap de Goede Hoop*, sedert de laatste jaren herwaarts, tegen de bevelen des Gouvernements aan, hebben plaats gehad, vooreerst, om dat hij deze
Volk-

Volkplanting, op verlangen der Kaapfche Regering; zelve heeft bereisd, en onderzocht in hoe verre de landerijen voor de cultuur, en de baaijen of havens voor den kust- en zeehandel bekwaam mogten zijn; waardoor hij zich dan kennis omtrent den geheel ten toestand' dezer Kolonie heeft verworven, gelijk ook omtrent de verbeteringen, waarvoor dezelve vatbaar is, om langs dien weg aanmerkelijke voordelen tot herstel van 's Lands finantiën en van den bloei en welvaart der Bataaffche Ingezetenen over het algemeen te kunnen aanbrengen; en in de tweede plaats, om dat de Ondergeteekende de verkeerde handelingen van den gewezenen gedispicieerden Commisfaris-Generaal DE MIST, en van den Gouverneur JANSSENS van zeer nabij niet alleen gezien, maar wat meer is, ook zelve ondervonden heeft.

Het is dan ook om deze reden, dat dezelve vermeend heeft zijn pligt te zijn, om het geannexeerde Beknopt Berigt, omtrent de voorschrevene onderwerpen, en de daarbij betrokkene perfonen, aan Uwer Hoog Mogende ernstige overweging eerbiedig aan te bieden; overtuigd, dat alle langere draling, alle besluiteloosheid of vrees, hier eene foort van pligtverzuim omtrent den Staat zoude zijn, vermits dezelve door zulke verkeerde handelingen der koloniale Gezaghebbers een onherstelbaar verlies zoude kunnen lijden, indien de hoop van de Ingezetenen op redres, niet beruste op de wijze en krachtdadige maatregelen
van

xvi M E M O R I E.

van Uwe Hoog Mogende, en van Zijne Excellentie
den Heere Raad-Penfionaris.

F. VON BOUCHENRÖDER,

Major.

IN-

Geene Exemplaren worden voor echt erkend, dan
die door den Autheur eigenhandig, of, op
deszelfs Qualificatie, door een der Uitgevers
geteekend zijn.

A. von Müllner